

Interessa la divulgació científica?

J. M. Mulet

Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes · UPV

El títol d'aquesta columna es una pregunta que m'han fet moltes vegades, i per a la qual no tinc resposta. A hores d'ara, la presència de la divulgació científica en mitjans de comunicació majoritaris es pràcticament irrellevant. A la televisió sols tenim *Órbita Laika*, un programa veterà, però en la segona cadena de TVE, fet que implica arribar a una "immensa minoria", com deia fa uns anys l'eslògan. A la ràdio no tenim gaire programes especialitzats, però podríem trobar-ne alguns, com el veterà *A hombros de gigantes* en RNE, però sí algunes seccions en diferents programes. En premsa escrita, el panorama es decebedor ja que en temps recents hem vist com tancava la històrica capçalera *Investigación y Ciencia* i desapareixia el seu arxiu de la web. *Mundo científico* va tancar ja fa una vintena d'anys, i fins i tot publicacions destinades a un públic més general com *Quo* han tingut el mateix destí, amb la qual cosa sols resten *Muy interesante* i *National geographic*. En mitjans digitals, trobem molta més oferta. Hi ha blocs, comptes de xarxes socials, *podcasts* i canals de You tube destinats a divulgació científica, per tant, si algú demana continguts de ciència, els pot trobar. És per això que podem dir que la ciència està fora del gran públic, però dins d'un nínxol d'audiència molt determinat. Si mirem les mètriques, no hi ha cap canal de divulgació científica que lidere dins del seu àmbit. Canals dedicats a moda, viatges, gastronomia, estil de vida, o fins i tot pseudociència tenen moltes més visites que els canals de divulgació més seguits. I aquesta es l'excusa que apunten els programadors dels mitjans de comunicació generalistes per tal de no incloure contin-

gut de ciència a la graella. A la gent li interessa *Sálvame* o *Cuarto milenio*, però no la ciència.

A la televisió dels anys 80, quan sols hi havia dos canals, no semblava haver-hi aquest problema. Continguts com *Cosmos*, *El hombre y la tierra* o *Mundo submarino* o fins i tot concursos com *Destino Plutón* o *Los sabios* pretenien acostar la ciència a tothom. Avui això ha desaparegut. Es pot esgrimir que no hi havia competència, i que qualsevol cosa que s'emetia triomfava, però que ara aquests continguts fracassarien. No sé. Igual convindria apostar. Hi havia demanda de sèries turques? O de telefilms alemanys el dissabte al migdia?

I ací tenim l'altre problema. Com que la divulgació científica és exclosa dels canals de comunicació oficials, és molt complicat viure d'això. En molts casos la divulgació es fa a costa del temps i dels recursos de cadascú, sense remuneració, o amb remuneracions testimonials. És a dir, el mercat es molt limitat, i per tant es complicat que aparega gent que professionalment es dedique a la divulgació científica. També es molt freqüent que durant uns anys parlen de ciència, però que després, buscant arribar a més gent, sofrisquen un fenomen de *punsetització* i que de la divulgació de la ciència passen a la psicologia i finalment al *coaching*, molt sovint caient de quatre grapes a la pseudociència. Amb aquesta perspectiva, és difícil fer una carrera laboral en el món de la divulgació, i això alhora, dificultarà oferir contingut de qualitat. Sempre ens quedarà la bona voluntat d'aquells i aquelles que volen dedicar el seu temps a explicar-nos la ciència perquè tots ho puguem entendre.

amjasa
aigües municipals de xàbia, s.a.

Camí Cabanes, 88
Tel. 96 579 01 62 / Fax 96 579 38 81
Apart Postal, 56 · 03730 **Xàbia** (Alacant)
amjasa@amjasa.com